



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Budawara*

Forrás: *Új Budapest*

Sp.
(Hely)

1922. 4. 26
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

655 (064)

Idő

"1922"

Személy

Hely

Budawara

Aranytanácsok — 3 jó krajcárért — A nyoltzgarasos atyafi és Kilingkulung, a kínai kőkler A Bibliophil Társaság kiállítása a régi Pest-Budáról

Az 1872:XXXVI. t.-c. mondta ki Buda, Óbuda és Pest városok egyesülését, azonban ez csak a következő évben vált valóra. Budapest ezen 50 esztendő fennállásának emlékére A Magyar Bibliophil Társaság kiállítást rendezett az Iparművészeti Múzeumban a régi Pest-Budáról könyvekben és képekben. Rengeteg metszet és festmény, könyv és kézirat sorakozik egymás mellett, valamennyi ékesen dokumentálva azt, hogy itt hajdan szép élet volt.

A könyvek közül legrégebb 1491-ből való, latin nyelvű, de benne az, hogy „budawara“ magyarul. Két lelkes budai könyvnyomtatómesternek alkotásai 1513-ból a n-agyar nyomdaipar régi dicsőségét tárják elének.

A XVI-ik századból való Bonfinius vaskos kódexe, sok német és olasz krónika. Nem hiába emlékeztetes idők is voltak azok a törökveszes évek, számtalan idegen nyelvű irás és könyv erről regél. *Contavius Camillo* kézirat fóliánsa a budai udvari életbe enged bepillantást. A forrásmunkák egész sora ismerteti a törökök döntő előnyomulását. Ugyanez mind kép- és metszetekben. *Enea Vico* érdekes motíválása *Lux Kálmán* dr. kiváló alkotásai. Mátyás király hatalmas budai vára — palotája, remekmű. Ma már ennek is jóformán csak emléke él, mert annyira eltörpül, ellaposodik ama tornyos, magas, karcsu, égbetörő palota mellett. Szépek a Letharingiai Károlyt ábrázoló illusztrációk is.

A következő csoportbeli tárgyak József nádor idejéből valók. Köztük a nagy Palatinus olajképe, melyet József főherceg bocsájtott a kiállítás rendelkezésére és Euden sok eredeti rajza.

Nagyon szép Rudolf Alt pest-budai képe. Mindkét város virágjában, művészi hű ábrázolással. Számos változatos metszet, rajz és festmény még e korból. Érdekes Stephan Kaszásnak a Franz Mayer által való megmentése. Olajfestmény s nagyon eredeti és hű. Nyomatványok, üdvözlő versek, feliratok egész sorozata. József nádor házassága alkalmából készített diszes üdvözlő lapok. Egy nyomtatott temetési program, az alkori élet kiváló jellemzője. Figyelemre méltók a Budapesti Lövészegylet által kiállításra került tárgyak. Kezek céltáblák, az ősi cimerekkel, feliratuk: *Tzélra üggetj.*

Az 1838-iki nagy árvízről rengeteg reliquia. Az egyik kollekcio levélpapirokból, mindegyik fejléce egy árvizi jelenetet mutat.

A magyar színjátszás dicsőségét hirdetik a régi szinlapok. *Eisler* Fanny pesti vendégszereplésére készültek. Céh-levelek, szabadságlevelek, polgárságot igazoló okmányok. Ezek szerint a pesti magisztrátus nagyon méltóságos testület volt a kézi-ipar virágzásában. Valamennyin a céh-pecsét is rajta. — *Oeffner* Ferenc polgármesternek 1848 április hó 18-án közzétett hirdetménye „árszabás nélkül“ engedélyezi „a bárány, juh, ürü, borju és marhahúst mindekinék kivágni“. — „Az *Budai Szabó Céhnek* Artikulussai“ — szabályozzák az ipart „Leghelőször.“ Emitt látható „Arany tanácsok vándorló mesterlegénynek utra való — ára 3 jó krajcár. 1852.“ *Barabási*ól politikai karrikaturák, „Ritka és Csudálatos Históriaja Kilingkulung kínai szemfény-

vesztő feltünté és letüntének.“ 1846-os, alatta cenzori jeizése. „Kihagyván a kitorölteket, kinyomathatik, *Csery* József kir. könyvbíráló.“ A legérdekesebb benne az, hogy az egész szöveg törölve a rajzok alól.

Érdekes a Kossuth Lajos szerkesztésében megjelent Iparművészeti Kiállításról szóló jelentés. *Landerer és Heckenast* kiadása. Egy száma a *Jägerhorn* vendéglőből 1842-ből, amely szól „négy napi szobáról és reggeliről és követel ezért 4 forint és 40 krajcárt.“ Mellettük a Pest-Budai „hangász egyesület“ előadását hirdető plakát, hol a belépődíj egy ezüst forint volt. Ugyanitt a szinlapja is „Benjamin Lengyelországban, vagy a nyoltzgarasos atyafi“ — Nani szobalányszerepben Laborfalvi Róza.

Mint *Kremmer* Dezső dr., a Fővárosi Könyvtár igazgatója közölte velünk, a kiállítás három célt szolgál. Egyfelől meg akarja könnyebbiteni a tudományos munkát azzal, hogy a magángyűjteményeket is hozzáférhetővé teszi, megmutatja az ország fővárosának félezeréves kulturáját s emellett az irredenta cél mellett az ifjúságha ojtja a lokalpatriotizmust.

A Magyar Bibliophil Társaságnak ez a harmadik kiállítása. Jól sikerült az első is, amely „a modern typografia és könyvköztészet“-et mutatta be, — szép volt a második is, mely a „Gyermekképekonyveket“ ismertette, de ezeket jelentősen felülmulja ez a harmadik, mely a régi Pestet és Budát tárja elének. Az érdemben osztoznak itt leginkább Gróf Apponyi Sándor, Jeszenszky István és Ballagi Aladár, kik a kiállításra a legtöbb s legértékesebb anyagokat jutatták és *Kremmer* Dezső, ki az anyagot oly kiünően rendezte.

Központ